

UJ KELET

ZSIDÓ • POLITIKAI • NAPILAP

A diáksztrájk után

Lett volna mondanivalónk előbb is: amikor még állt a sztrájk. Lett volna kritikánk, megjegyzésünk jobbfelől is, balfelől is. A sztrájk érdekelt minket. Érdekel, mert érintett, hiszen fiaink sokszáza tanul a kolozsvári egyetemen. Egyszer-egyszer már szinte feszültek bennünk a mondataink, már szinte kibömbáltak, mint a leydeni szikrák. De megtartottuk magunkat. Tudjuk a diákság sulyos helyzetét: talán csak árunk nekik avval, amivel használni kívántunk. Nem akarjuk a dolgot elmérgesíteni se lefelé, se felfelé és bírónak se akartunk feltolakodni a már meghinta közepére, hogy saját egyensúlyunkkal balanszírozzunk, ha az egyik fél nagyon mélyre billen, a másik meg nagyon magasra. Hangfogózt, sőt elnémitott türelmetlenséggel vártuk a pilanatot, amikor végre elül a harc, a keserőségek és az indulatok megszűnnek s újra megkezdődhet a munka; amire a legnagyobb szükség van, mert végre is az ifjuságról, az új nemzedékről, az ország friss konszolidációs rétegeiről van szó. A pillanat valóban elérkezett. De nem úgy ahogy vártuk, A keserű gerjedelmek nem multak el, mégcsak össze se zsugorodtak valami nagyon, csak visszahúzódtak rejtekeikbe, hogy új ádattalan viszály keverői legyenek. A sztrájkoló diákság a dékán szigorú beszéde után leszerelt. De nem érzük a váradan leszerelésben a spontán megnyugtatót, amely azt mondja: meggyőzték, most pedig munkára valamennyien!

Mielőtt megjegyzéseinket folytatnánk, tisztázzunk egy felfogást. Nekünk nagyon mindegy, vajjon a régi vagy az új rendszer szerint folyik a tanítás a clujai román egyetemen. Nekünk határozottan az a rendszer a legrománosabb, amelynek rendje a minél intenzívebb tanulás. Mi az igazságos szigorú és fegyelmet helyenvalónak találjuk. A tanév arra való, hogy a diákság tanulással töltse, a tananyag, hogy megtanulja. A legtöbb diák, ha felülről nem érez parancsot, belülről aligha érez. Vagy ha érez, van hozzá eszköze-módja, hogy elhallgattassa. A mi bírálatunk csak a módszer mikéntjét érintené. Sokkal kedvesebb volna nekünk, ha a román főiskolák saját módszerük volna: tehát senem német, senem francia, mert ami jó Berlinben és Párisban, nem jó Bukarestben. Sőt még tovább: ami jó Bukarestben, talán nem jó Clujban. Tegyük fel, hogy néhány év múlva kidolgozzák a kizárólagos román módszert, akkor megint bajok lesznek az átmenettel. Az átmenettel most is bajok vannak: erre nézve a dékán nagyon kevés megnyugtatót mondott. Minket ez a kevés sem nyugtalanít, mert a mi fiaink végre is edzett eletharcosok már a tanulás küzdelmes éveiben is. Ők megtanulják az anyagot felső kényszer nélkül, mert ők belülről érzik a kényszert: megtanulják ha kell máról-holnapra románul, zokszó nélkül, hiszen a román nyelv ugyanis benne van tanprogramjukban. Fiainkat mi a körülöttük felőrvénylő nyugtalanságtól feltjük, az elvetett szélmagtól, amely varatlanul viharrá ébredhet és attól a szellemi vérvádtól, amely soha sehol nem kerül el a zsidó ifjuságot.

Kemény beszédében a dékán az „idegen” elemet okolja, azokat „az idegeneket, akik a román diákságot felbirtatták s akiknek a háta mögött hatalmas sajtó áll.” Ha akarjuk, másként értjük, ha akarjuk, úgy, amilyen értelelem a kifejezésből a mi fülünk számára kicsendül. Idegen elem — ez csak a zsidó lehet. Idegen? Itt Romániában még nemrég ez volt a zsidó hivatalos és népszerű elnevezése s mithogy a

dékán előljáró szavaiban egyszerű román szülők gyermekének mondja magát, az az érzésünk, hogy a kifejezés néprajzi zöngéjét nagyon jól tudta, amikor oly következetesen használta. Nem mondta ugyan olyan nyíltan, mint Cuza képviselő ur a kamarában, hogy „az idegen, vagyis a zsidán diákság államellenes eleme az országnak” — ilyen vakmerő nyilatkozatokra végre is csak a kamarai antiszemitizmusnak van engedélyezése. De engedtesék meg nekünk, mi cuzaizmust szagolunk a dékán otkolonnal leplezett szavaiból, akkor is, amikor azt mondja: „senkisé megkövetelheti meg a tanártól, hogy a hallgató kedvéért japánul tudjon” és akkor is, amikor ezt: „mi nem tettük azt, ami Buda-

pesten történt, mi nem hoztuk be a numerusz klauzuzst az idegenekre.” Nem, mi nem követeljük meg a tanároktól, hogy japánul tudjanak, annál kevésbé, mert japán hallgató nincs is a clujai egyetemen. Még azt se követeljük, hogy a tanárság héberül vagy jiddisül tudjon, jóllehet zsidó tanuló, az van jónéhány száz. A hébert majd csak a magunk zsidó egyetemén fogjuk megkivanni, mert a vége csak az lehet, hogy követeljük és felállítjuk a magunk egyetemét. Ott nem fognak bennünket leidegenezni és a mások keserű harcaierént okolni és nem fognak megfenyegetni a numerusz klauzuzszal. Vagy nem így gondolta a dékán? Örömet hallanánk egy kis őszinte beszédet.

Megtörtént Nyugatmagyarország formai átadása

Sopronban aláírták a kiürítési jegyzőkönyvet — A reguláris csapatok kivonultak, az irreguláris csapatok megszállva tartják Nyugatmagyarországot — Harcok az osztrák határon — Velencében tárgyal a magyar kormány az osztrák kormánnyal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, október 3. A nagykövetség tanácsa legutóbbi ultimátumára a magyar kormány elhatározta Nyugatmagyarország kiürítését. A kiürítés formailag megtörtént, az A. és a B. zónából kivonultak a reguláris csapatok,

Sopronban aláírták az átadási jegyzőkönyvet

Nyugatmagyarország tehát formailag már nem magyar terület. De csak formailag, mert a gyakorlatban alig történt változás. A reguláris csapatok száma alig volt számottevő,

az irreguláris csapatok viszont még megszállva tartják az egész kiürítési területet

és állandóan veszélyeztetik a határos osztrák községeket. A konfliktust tehát csak elvileg intézték el; Ausztria még mindig nem mehet be Burgenlandba és hamarosan nem is fog tudni bemenni. Sopronban ott vannak még Ostenburgék, a határon pedig teljes létszámban a felfegyverzett felkelők: Ausztria az átadásnak ezzel a formájával, ami számára még mindig megközelíthetetlenül teszi a nyugati vármegyét, nincsen megelégedve és nem is lehet. Erélyes lépést vár az antanttól,

követeli Nyugatmagyarország tényleges átadását.

A magyar kormány a kijelölt határidő előtt, október 3-án délután végrehajtotta a kiürítésre szükséges intézkedéseket: a csapatokat visszarendelte a két kiürítési zónából. A csapatok a parancsnak eleget tettek. A magyar kormány a kiürítés végrehajtásáról távirati jelentést küldött Párisba a nagykövetség tanácsának. Ugyanakkor a soproni antant-bizottság helyiségében jegyzőkönyvet vettek fel. A hivatalos jegyzőkönyvet magyar részről Hegedűs Pál tábornok, az antant-hatalmak részéről Gordon, Hamelin és Ferrario tábornok írták alá. Hivatalos kommunikát adtak ki, amely így hangzik:

Magyarország eleget tett a trianoni békeszerződés Nyugatmagyarországra vonatkozó rendelkezéseinek:

a kérdéses területeket október harmadikán kiürítette.

A tábornoki bizottság táviratilag jelentette a nagykövetség tanácsának, hogy a magyar kormány a szerződést végrehajtotta, és nincs akadály a meg egyezésnek Magyarország és Ausztria között. Sigray magyar főkörmánybíró rendeletére a nyugatmagyarországi tisztviselők további intézkedésig helyükön maradnak. Sig-

ray Budapestre utazott, hogy a magyar kormánynak jelentést tegyen.

A tényleges magyar katonaság Sopronból is kivonult, de ott maradt az Ostenburg-féle karhatalmi zászlóalj egy szövetségközi tiszt parancsnoksága alatt. Ez az alakulat fogja a közbiztonsági szolgálatot teljesíteni. A magyar kormány megbízásából Hegedűs Pál tábornok, az osztrák kormány megbízásából Heim osztrák főkonzul maradt Sopronban. A tábornoki bizottság felszólította az osztrák kormányt, hogy küldje el megbízottat Sopronba, akik résztvevénének Burgenland átvételében. Az osztrák kormány válaszában kijelentette, hogy az átvétel formalitása mielőbb illuzóris, míg az átveendő terület a fegyveres felkelők kezében van.

Az osztrák kormány ilyen körülmények között az átvételről szóló jegyzőkönyvet nem írhatja alá.

Ettől a formális átadástól függetlenül folynak a tárgyalások Ausztria és Magyarország között. A „Havas ügynökség” párisi távirata szerint a nagyköveti konferencia hozzájárult Olaszország közvetítéséhez és felszólította a magyar és osztrák kormányt, hogy küldjék megbízottakat Rómába. Ezt a tervet utólag módosították, mert a tárgyalásokat Velencében fogták lefolytatni. Magyar részről Bánffy külügyminiszter, vagy Grätz volt külügyminiszter utazik Velencébe. Általában nem sok reményt fűznek a meg egyezéshez. Eddig még nem is ismeretes Della Torotta oiasz külügyminiszter közvetítő javaslata. Della Torotta kijelentette, hogy

a közvetítést Magyarország kezdeményezésére vállalta,

mert a magyar kormány bécsi tartózkodása alatt erre felkérte.

Jellemző a feszültségre, hogy Prágában mozgósítási hírek terjedtek el. A cseh sajtó még most se bízik a nyugatmagyarországi konfliktus békés elintézésében. A prágai lapok az antantot vádolják. Azt írják, hogy az antant habozása tette lehetetlenné a gyors és eredményes megoldást. Jugoszláviai politikai körök értesülése szerint szintén nincs még elintézve a konfliktus.

Páris ma hosszabb tárgyalást folytatott Simon francia, Cerny cseh és Diamandi román követekkel. A szerb hivatalos álláspont katonai beavatkozást sürget a nyugatmagyarországi kérdésben.

Ausztria és a kisantant aggodalma nem

alaptalan. Az átadási jegyzőkönyvet aláírták ugyan Sopronban, de mindenütt a határok mentén fellegyverték a felkelők állanak. A stájer határon a felkelők megtámadták az osztrák határőröket. Lajta-Brucknál hasonlóan összejöttök voltak a magyar felkelők és az osztrák csendőrök között. A harcokban egy osztrák csendőr elesett. Pándorfalunál 2600 felkelő áll, egy magyar százados vezetése alatt. A csapat beásta magát és így felkészülten várja az osztrák benyomulást. Ez a kiűrés gyakorlati képe. Az antant feladata 1. sz. hogy

Nyugatmagyarországot ténylegesen is átadja Ausztriának.

Angol hivatalos körök véleménye szerint az antant nem engedi megismétlődni Zeligovszky vilnai példáját. Az irreguláris csapatokkal szemben az antant meg fogja tenni a szükséges katonai intézkedéseket.

Jabotinszki Bécsben

Beszéde a cionizmus helyzetéről és az arabokról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, szeptember 29. Az ausztriai cionista szervezet szeptember 28-án a Sophiensaalban nagy népgyűlést rendezett, amelyen többek között dr. Chajesz főrabbi, dr. Schalit az osztrák cionista szervezet alelnöke és Vladimir Jabotinszki tartottak nagy beszédet. A legérdekesebb Jabotinszki beszéde volt, amely kivonatossan így hangzik:

— Vácolni akarom — mondotta — azt az atmoszférát, amely most a cionista szervezetben és a zsidóságban uralkodik. A nagystílű cionizmust, melynek Bécs a hazája, ahol először harsant fel a „Judenstaat“ megváltó gondolata, három oldalról támadják.

Az egyik Jeruzsálem, ahol az olajfák hegyén (Jabotinszki itt a főkormányzói palotára céloz) egy új cionista világnézetet fedeztek fel és predikálnak. Az olajfák hegyén kitalálták, hogy a cionizmus megvalósítása Palesztinában bizonyos nehézségekbe ütközik. Az a férfiú, aki az olajfák hegyén székel, lovagias ember. Egy év előtt szilárd hittel jött Palesztinába és ha elvesztette volna hitét, bizonyára levonta volna ennek következtét. De ő nem vesztette el hitét, csupán a nézeteit módosította olyképen, hogy minden erőteljesebb propagandát és ki-vándorlást mellőzni kell.

A nagystílű cionizmus másik ellentáborát az Atlanti óceán tulsó partján van. Ott észrevették, hogy a cionizmus igen nagy lármát csinál és ez nemely zsidó köröknek, amelyek bizonyos összeköttetésben állanak a kormánnyal, kissé kényelmetlen. Ezért azt mondják ezek: Nekünk nem kell szervezet és nem akarunk pénzt gyűjteni a tömegek között, nekünk ügyes kereskedők kellene, akik egészséges gazdasági helyzetet teremtenek Palesztinában.

De ezeken az álcionistáknál is veszedelmesebb az az irány, vagy helyesebben hangulat, amely a cionista mozgalom gyökereiből származik. Az emberek, akik e hangulat hatása alatt állnak, megértik ugyan a nagystílű cionizmus szent páthoszájának szükségességét és nyeglegnek megtartani a régi irraziót, de egyre jobban kiküszöbölik a nagystílű cionizmus tartalmát. Ezek úgy érzik, hogy a cionizmus surlódási felülete tulajdonképpen ahhoz, semhogy a mi erőnkkel leküzdhesstük az ellentállást és ezért elkezdik összeszűkíteni a programot és élvezhetővé tenni, különösen az ellentétek számára. Azt mondják ezek: Mi egy nemzetiségi államot akarunk teremteni Palesztinában, miért kell hát nekünk többség? Ezzel a megcsönkített cionizmussal közelednek az arabokhoz és kemény szavakkal új programot diktálnak a nagystílű cionizmus híveinek: Felvilágosító munka kell, mondják ezek, amely arra törekszik, hogy összes ellenfeleinknek bebizonyítsa, hogy törekvéseink jök és bejök.

A cionista gondolat megcsönkítésének tervére ez a teletet adhatom: Non possumus. Nem tehetjük, mert az óriási pénzügyi szegénység, amelyre szükségünk van, csak az

ideálmunk páthoszával gyűjthetjük össze. De ha a lassu gyarmatosítás lehetséges is volna, mint Hebert Sámuel gondolja, ehhez is emberek kellenek és

az ideál hirdetése nélkül nem találunk chalucákat.

Ép ily lehetetlen és álmodozó az amerikai terv ama egészséges tökérről, amely Palesztinába vándorol. Még nem érkezett el az az idő, amelynek azonban közeli eljövését remélik, amikor az önző és rideg tőke Palesztinába vándorol, hogy ott dolgozzék. Azok a kapitalisták, akik ma Palesztinába mennek, az ideálmustól áthatott tőke képviselői és ideálmusuk a nagy cionista népmozgalomban gyökerezik. Ha a palesztinai befektetéseket gyümölcsözővé akarjuk tenni, úgy a tömeggyűlöletnél kell kezdenünk. A cionista gondolat belső lefokozása sem vezethet célhoz. Ha kételkedni kezdünk abban, vajjon szükséges-e egyáltalán zsidó többséget teremteni Palesztinában, ellentmondásba jutunk a cionizmus legerősebb argumentumával, amely abban csúcsosodik ki, hogy a zsidó nép mindent az örök kisebbség és ez a szenvedések kuforrása. Azt hirdették általában, hogy a zsidókérdés még akkor sem lenne megoldva, ha mindenütt a legteljesebb egyenjoguságban élnek, sőt a nemzeti autonómiát is megkapnánk. Ha tehát arról beszélünk, hogy nem akarunk többséget, önmagunkat áruljuk el.

— Mi zsidók nemzedékeink hosszú sorának energiát öröklöttük fel abban a törekvésünkben, hogy gazdanépeinkhez közeledjünk és az eredmény mégis az, hogy az évtizedes asszimiláció és a hosszú apologetikus tevékenység ellenére is tovább üldöznek. Lecsökkentettük magunk győngyítésével a surlódási felületet, de

nem tudtuk csökkenteni a surlódást.

A cionizmust nem lehet, nem szabad megszükiteni; a hegy magas, az út tövises, de mi megmászuk ezt az utat.

— Én a megértés híve vagyok és hiszek is benne. De apologetikával nem lehet elérni semmit. Az arabok nagyon jól tudják, hogy nem garantálhatjuk nekik, hogy beszüntetjük a bevándorlást, mihelyt az egy bizonyos számot, mondjuk az arab lakosság felét elérte. Az arabok okos emberek, akikkel őszintén kell beszélni. Az ország lakossága joggal követelheti, hogy nyugodtan hagyják őt az ország birtokában. De a mi követelésünk is a jog alapján áll. Az önrendelkezés elve nem a „beati possidentes“ korlátlan jogának elismerése, sőt ellenkezőleg azt jelenti, hogy azok, akiknek nincsen országuk, földhöz jussanak, ahol az önrendelkezés alapján hazát szerzhathatnak. A 34 millió arab nép földje Marokkótól Mezopotámiaig terjed és felakora, mint egész Európa. Palesztina kétszázadrésze ennek a területnek. Minden igazságos néparcspórá a mi javunkra itélne Palesztinát. Mert az önrendelkezés elve követeli meg, hogy országot adjanak a hontalan népek. De hogy ez megvalósulhasson, hogy ez az igazságos ítélet végrehajtható legyen, szükséges volna, hogy a népszövetség megfelelő erővel is bírjon, hogy azt, aki gyilkossággal és gyújtogatással támad az igazságos ítélet ellen, kényszeríteni tudja az igazság és az új világlelküismeret alaptörvényeinek elfogadására.

Lehetséges a meggyezés az arabokkal.

Én hiszek egy kompromisszum lehetőségében. De a kompromisszum csak akkor egészséges, ha mindkét fél szilárd elvek alapján áll. Az arabok mindent meg fognak érteni, ha szilárdan áll az alapelv, hogy Palesztinának zsidó-többségű országgá kell lennie. Ha ez szilárdan áll, minden nehézséget könnyen elvárhatunk az utból.

— Sokan élnek abban az illúzióban, hogy a személy és vagyonbiztonság megvédését nyugodtan bízhatjuk a mandatarius hatalomra, akiknek ez kötelessége. Sámós azonban a mandatarius hatalom már eddig is kétszer mulasztotta el ezt a kötelességet. A mandatarius csak a presztízst adhatja nekünk. Tévedés volna azt hinni, hogy egy idegen nép, még a

leghatározottabban is elvállalná, hogy felépítse nekünk Palesztinát. A pénzt, az áldozatot nekünk kell hoznunk.

— Nem festettem Önöknek rózsás színekkel a helyzetet, de óva intek azért mindenkit a pesszimizmustól. A mai helyzetet a pesszimizmus teremtette. Nekünk nagy nehézségeink vannak, de urrá kell lennünk fölöttük.

Á polgármester Kolozsvár várospolitikájáról.

A város vagyoni helyzete — Kiéptítik a villamosvasutat — Nagyarányu építkezési tervek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kormányának az a szándéka, hogy a városok adókievési jogát 1922. április elsejétől törvényesen felfüggeszti, aktuálissá tette a kérdést, mi lesz a városok előirányzott költségvetésével és miképpen akarnak a városok be rendezkedni, ha a büdzséjüket az állam fogja fizetni. Munkatársunk ez ügyben felkereste dr. Pop Julián kolozsvári polgármestert, aki az aktuális várospolitikai kérdésekről a következő nyilatkozatot tette:

Kolozsvár vagyoni helyzete

— Kolozsvár anyagi helyzete aránylag kielégítő. A különböző kiadásokra előirányzott költségvetés biztosítva van a jövő év áprilisáig. Tény, hogy a Titulescu féle új pénzügyi törvény máris sok jövedelmet vett el a városától, de azért azokat az adókat, amelyeket az állam magának fogalt le, Simionescu pénzügyi vezérigazgatóval történt megegyezéses folytán továbbra is a város szedi elszámolás kötelezettsége mellett. A város passzívja mindössze 35 millió korona, melyet a magyar rezsiintézet vett át. Ez a tartozás főleg budapesti bankoknál van és így a letörlesztésére eddig nem gondolhatunk. Új adósságot a város nem csinált. Sőt, mint ismeretes, a háború alatt 300 százalékos pótdadót felére szállítottuk le. A fennmaradó 150 százalék ugyan nem volt elég a kiadások fedezésére, de Dandea pénzügyi tanácsos néhány rendelkezéssel több új adót teremtett és az ezekből befolyt pénz lehetővé tette azt, hogy a város életében főnyakadá ne történjenek. A lakosság egész nyugodt lehet, mert a város nem fogja a polgárait újabb adókkal megterhelni. Hogy áprilisban mi lesz, azt most még nem lehet tudni. Legnagyobb valószínűséggel, az adósszársági jogunk felfüggesztéséről szóló törvényjavaslatot a parlament nem fogja megszavazni.

Új hidak, utcák, vásárcsarnokok

Városfejlesztési terveiről ezeket mondotta a polgármester:

— Még a nyár elején új hidat akartunk építeni a Szamos fölé. A felépítés négy millió leibe került volna, amit vámmal fedeztünk volna. A bukaresti főépítészeti hivatal (Consiliul Tehnic) — mint ismeretes — sokallotta a költségeket és a tervrajzokat egyszerűsítés végett visszaküldötte. Rövidesen új pályázatot fog a tanács kiírni az okvetlenül felépítendő hid tervrajzára. A hid a Kádár-utca végén lesz. Az ozzel folytatatos területet a város kisajátítja és egy új utcarészt fog kiépíteni, amely a Séchenyi-téren felépítendő központi vásárcsarnokhoz fog vezetni. Az általános gazdasági viszonyok megjavítása eseten a város több vásárcsarnokot fog létesíteni. A központi csarnok a Tornavivótanál lesz, azonkívül a vasuti pályaudvar közelében és a felsőváros valamely pontján is épülni fog egy-egy vásárcsarnok.

Sűrgetik a villamost

— A villamos vasut régóta vajudó kérdésével is komolyan foglalkozik a város. Kolozsvárnak feltétlenül szüksége van villamos vasútra. Ennek kiépítését a villamosművek berüvel fogja megvalósítani a város. A városi tanács a napokban zárta le a villamosművek múltévi mérlegét. A tisztajelölés hatven százaléka, mely közel egymillió lei, a város pénztárát illeti meg. Az elmúlt üzleti év szép eredményével kapcsolatban a város azzal a

tervvel foglalkozik, mely a villaanydíjakat, amelyek most is olcsóbbak, mint másutt le szállítsa. A mai tanácsülés a Ganz-céggel kötött szerződést egy évre meghosszabbította. Ez a határozat azon a kereskedelmi jogszokáson alapul, hogy a julius elseje után kötött szerződések a letelt idő után csak a következő év dec. 31-én járnak le. Már pedig Ganzék szerződése julius 26-áról szól. A belügyminiszter beavatkozása, — melyről egyes lapok megemlékeztek — egy távirat helytelen értelmezésén alapul. A miniszter nem vette el a város döntési jogát, hogy kinak adja bérbe a villasműveket, hanem csak az árverési feltételeket kérte be jóváhagyás végett. Ilyenformán a bérlet 1922. december 31-ig a Ganz-cég kezében marad. Akkor majd új árverést fogunk kitűzni. Leckésőbb akkor, de valószínűleg még rövidebb határidőn belül fog a villamos vasút ügye eldőlni.

— Mint kijelentettem, Kolozsvárnak abszolút szüksége a villamos vasut. Ennek a felépítése a lakásüzemeltetést is nagymértékben csökkenti. Mint már megírták, a Rákóczi-ut mentén hatalmas földterületet parcellázott fel a város, hogy ott tisztviselő-telepet létesítsen. A hivatalnokok azonban joggal tették azt az ellenvetést, hogy az túl messze van ahhoz, hogy reggel pontosan jelenhessenek meg a hivatalukban. De ha meglesz a villamos, a tisztviselők szívesen kimennek a város szélére is, csak lakást kapjanak. Már pedig a telepen nemcsak kényelmes és modern lakást kap majd minden tisztviselő, hanem megfelelő keretet is, ahol jövedelmező belterjes gazdálkodást folytathat.

Nem lesz új vágóhid

— Új vágóhid építésének a tervét a város elejtette. A felépítés költségei ugyanis most oly horribilisak volnának, hogy a város évekig nyögne a terhét. Legalábbis 35 millió leibe kerülne, ha most felépítenék az új vágóhidat. Amellett ez nagyon hátrányos befektetés lenne, mert tíz év múlva semmiesetre sem érné meg, amibe került. A mostani vágóhid pedig még évekig használható. Mindössze alapos renoválásra van szükség, amelynek a költségei egymillió 600 ezer leit tesznek ki. A tatarozást rövidesen meg is kezdik. Ezáltal a vágóhidat legalább tíz évre rendbehoztuk. Akkor majd szó lehet az új vágóhid felépítéséről.

— Sok más tervünk is van, köztük az új városbánya felépítése, de míg az anyagárak és a munkabérek ilyen horribilisak, gondolni sem lehet a megvalósításukra. Különböző is annyi építkezést egyszerre nem bírna a város. Már pedig új adósságot nem akarunk csinálni és amit már mondtam, a polgárságot nem akarjuk új adókkal megterhelni.

Take Jonescu a Habsburgok ellen

Bécs, október 4. Take Jonescu egy itteni lap munkatársa előtt kijelentette, hogy Magyarország csak akkor vehető fel a népszövetségbe, ha garanciáisan vállalja, hogy a magyar trónra sem Károly királyt, sem pedig a Habsburg-család más tagját nem ülteti.

Magyarország kitart a Habsburgok mellett

Genf, október 4. Gróf Apponyi Albert egy svájci újságnak adott interjújában kijelenti, hogy Magyarország nem tárgyal senkivel Károly király visszatéréséről. A jelenlegi Magyarországnak legnehezebb kérdése épen az, hogy az európai hatalmak mindenáron meg akarják akadályozni Károly király trórákerülését és a trianoni békeszerződés szigorú végrehajtásához ragaszkodnak. Kijelenti, hogy Magyarország inkább hajlandó a népligába való felvételéről lemondani, semmint hogy a Habsburgok trónrajuttatási tervétől elálljon. (Damen)

Befejeződtek a görög hadműveletek

Athén, október 4. Konstantin király proklamációt bocsátott ki, amelyben bejelenti a hadműveletek befejezését és a részleges leszerelést. (RTI.)

Groza miniszter nyilatkozik

a kormány helyzetéről, a kamarai választásokról és Metes prefektus kormánybiztosi megbízásáról

— Az Új Kelet tudósítójától —

Dr. Groza Péter Erdély minisztere, aki az elmúlt napot Goga Oktávián szépművészeti miniszter és Prie közoktatásiügyi államtitár társaságában töltötte Csucsán, ma Kolozsvárra érkezett és az Egységesítő Bizottság palotájában nyomban hozzáfogott a munkához. Folyó-ügyeket intézett, fogadta a hatóságok képviselőit és meghallgatta a jelentéseket. A miniszter még a mai nap folyamán elutazott Bukarestbe, ahol holnap résztvesz egy fontos minisztertanácson, ahol Erdély kormányzati és közigazgatási ügyeit tárgyalják.

A miniszter a politikai helyzetről a sajtó megjelent képviselői előtt így nyilatkozott:

— Politikai krízis nincs. A nemzeti párt sem a gyűléseivel, sem a kormánypárt ellen felsorakoztatott érveivel, sem hangjával nem mulatta, hogy alkalmas a hatalom átvételére. A gyűlések forszírozottak, részvételek, a kormánypárt ellen fölhozott vádak visszafelé sülnék el. Itt van mindjárt a resciai eset. A nemzeti párt a kormánypártot vádolja, holott be van igazolva, hogy a kormánypártnak semmi köze a részvénytranzakcióhoz és hogy éppen dr. Brediceanu a nacionalista párt delegáltja a resciai vállalatban. A liberálisokkal való paktumot is szépen elhallgatták ezuttal a „nép” előtt, amely például Déván körülbelül negyven-ötven, jórészt asszonyok és gyerekek

társaságából állott. Nyugodtan hagyjuk őket zsargonjukon ágálni, nem nyultunk hozzájuk, úgy éreztük, jobb ha szabadon mutatkoznak a közvélemény kritikája előtt.

— Ami a liberálisokkal való házasságukat illeti, folytatta a miniszter, erre legjellemzőbb az a hasonlat, amit egy államférfi mondott rólok: „Az eljegyzést már elhatározták, csak a a hozomány felől nem állapodtak meg még”. Politikai iskolázatlanságukat legjobban mutatja, hogy a paktumot mielőtt megkötötték volna, már szélteben-hosszában híresztelgették. Egy kis politikai belátással tudniok kellene, hogy előbb a vajudó egyezséget kötik meg és azután teszik csak közzé. De épen a hosszú vajudas jele tehetetlenségüknek.

A kolozsvári iparkamara ügyéről a miniszter fontos kijelentést tett. Elmondotta, hogy az iparkamarai választásokat e hónap tizen-nyolcadikára tűzte ki a *paritásos lista alapján*. Metes Péter megyei prefektust pedig megfelelő utasításokkal a kamarai ügyek rendezésére *kormánybiztossá* nevezte ki és megbízta a 18-iki választás kiírásával és vezetésével.

Goga Oktávián miniszterrel megállapodtak, hogy néhány hétig együtt intézik a mind- jobban felhalmozódó munkát itt Kolozsváron. Elsősorban a tanügyi kérdések komplexumában fognak rendet teremteni, azután sbrát ejtik a magyar tisztviselői kérdés elintézésének.

A német biródomalmi kormány krízise

A többségiek a függetleneket is be akarják vonni a kormányzásba — A badeni monarchista titkos szervezet — Ujabb népszavazás Felsősziléziában? — Tavasszal lesz a washingtoni konferencia

— Az Új Kelet tudósítójától —

Berlin, október 3. A német belpolitikai krízis megoldásának még mindig súlyos akadályai vannak. A többségi szocialisták, a gör-litzi kongresszus határozata alapján, hajlandók élvben tárgyalni a kormány átalakításáról, a kormányzatban való tényleges részvételnek azonban vannak feltételei. A néppárttal együttműködnek és együttműködnek természetesen a demokratákkal, de az új kormányba

be akarják vonni a függetleneket is.

Ezt is a gör-litzi kongresszus határozta el. De a függetlenek, pártprogramjuk irányelvei szerint, nem kormányképesek. A kormányzásban csak abban az esetben vehetnének részt, ha lényegesen módosítanák politikai munkatervüket. A többségi szocialisták azzal érvelnek, hogy minden radikális pártnak együtt kell dolgozni azokkal a pártokkal, amelyek meg akarják menteni a köztársasági államformát. Ez kétségtelenül nyomós érv, de a függetlenek programja ma már nem a demokrácián nyugszik, még kevésbé a polgári demokrácián. Polgári pártokkal nem működnek együtt, hiszen még a szociáldemokrácia munkatervét is keveslik. A kormány újjalakításánál tehát

a függetlenek aligha számíthatnak.

De ha megtörténne mégis, hogy a független szocialisták tárcát vállalnának a polgári kormányban, ez a lépés megbontaná a ma fennálló koalíció egységét. Mert a polgári pártok, — még a demokraták is — visszautasítják a függetlenekkel az együttműködést. Viszont a többségi szocialisták, ha meg is erősödnek a függetlenekkel, még nem alkotnak olyan többséget, amelyre egy dolgozó kormány támaszkodhat. A legkézenfekvőbb megoldás: a többségiek csatlakoznak a polgári koalícióhoz, az így kiszélesedett kormányzó párt má biztositja a munka nyugalalmát és lehetővé teszi az ellenforradalmi kísérletek elnyomását.

Erre pedig elérkezett az utolsó óra. Bajoroszlagi helyreállott a béke, de ez

a béke csak látszólagos.

Az új kormány még csak nem is demokratikus

színezeti, leplezetlen épen annyira reakciós, mint Kahr kormánya volt. Es ezt a biródomalmi kormány pontosan tudja, ezért sürgeti a biródomalmi kormány átszerzését. Ma Bajorországban semmi se változott meg; a reakció épen olyan zavartalanul készíti elő a monarchista erők kitörését, mint azelőtt. Badenben pedig már le is leplezték azt a monarchista szervezetet, amely a legutóbbi politikai gyilkosságot is megrendezte.

A rendőrség jutott a titkos szervezet nyomára,

amely egyelőre szétugrott, hogy a biródomalom más helyen folytassa aknamunkáját. A badeni miniszterelnök beszámolt a tartománygyűlésen a titkos szervezetről. A szervezet programjában szerepelt a nacionalista eszmék propagálása, a szocialisták és a zsidók üldözése, a weimari alkotmány megdöntése és a versaillesi szerződés érvénytelenítése. Beigazolódtott az is, hogy Erzberger gyilkosai is ebből a szervezetenél kerültek ki.

A belpolitikai válságon kívül Felsőszilézia sorsa nyugtalanítja a német közvéleményt. Abban, hogy egész Felsősziléziát Németország kapja meg, nem bíznak többé. Nem tartják ki zártnak azt sem, hogy Felsőszilézia területén újra elrendelik a népszavazást. A népszövetség tanácsa egyelőre ugyan azon az állásponton van, hogy október közepéig feltétlenül dönt, de nem lehetetlen, hogy

ez a döntés a krízis kitolása lesz.

A népszövetségi tanács elnöke, Ishii báró több memorandumot kapott Felsősziléziából, a népesség minden rétegéből, amelyekben újabb választás elrendelését kérik.

A washingtoni leszerelési konferenciát Lloyd George javaslatára tavaszra fogják halasztani. Az „Exchange Telegraph” szerint a leszerelési konferencián minden államnak egy szavazata lesz. A konferenciának csak azok a határozatai lesznek érvényesek, amelyeket egyhangulag hoznak.

— Zsidó szintársulat Romániában.

Isac Emil színészeti főfelügyelő javaslatára, Victor Efimiu, a bukaresti színház igazgatójának beleegyezésével, a művészetügyi miniszterium Braunstein zsargon szintársulatának egész Nygyrománia területére egy évre szóló játszási engedélyt adott. Ez a harmadik engedély, amelyet Romániában zsidó szintársulat kapott.

Beszélgetés Jirosek csehszlovák konzullal

Október 16-án ékezik a csehszlovák vásárvonat Kolozsvárra — A zso'nai posztgyár fióktelpeit létesített Aradon — Emeelkedni fog a cseh korona — Változás a csehszlovák vizumadásban

— Az Uj Kelet munkatársától —

Az Uj Kelet elsőnek adott hírt arról hogy Csehszlovákia egy árumintavasár vonatot készült küldeni Romániába. Dr. Jirosek Jan kolozsvári csehszlovák konzul, aki hosszabb prágai tartózkodás után, nemrégben érkezett vissza, az árumintavasár-vonattól a következőket mondta munkatársunknak:

— Az árumintavasár-vonat október 10-én indul el Prágából. Sok kocsi fog állani, amelyek a legtekintélyesebb csehszlovák gyárosok gyártmányaival lesznek tele. A legtöbb gyár képviselőket küld a vonattal, akiknek a vagonokban külön irodájuk lesz, ahol utközben rendelkezéseket vehetnek fel. A vonatra telefonközpont van felszerelve, amely az egyes kocsikat távbeszélőhuzalal köti össze. A mozgó vásárral román, magyar és német tolmács is jön, akik az üzletkötés akadályaitalan lefolyását biztosítják.

— Melyik lesz az első romániai állomás, ahol a vásárvonat megáll? — kérdezte munkatársunk.

— Nagyvárád, ahova október 14-én érkezik. Itt tizenötödikeig marad és tizenhetedikén ér el Kolozsvárra. Kolozsváron három napig fog vesztegelni. Tizenkilencedikén Temesvárra indul, ahonnan, ugyancsak három napi otttartózkodás után, október huszoneketedikén folytatja útját Craiovába. Ezután Bukarest kerül sorra, Bukarest után Csernovodán át Bulgária.

Jirosek konzul még egy rendkívül érdekes megjegyzést tett a vásárvonatról.

— Hogy vonzóerőt adjunk a vásárnak azokkal szemben is, akiket tisztelettel nem érdekel, hivatalos cseh művész kíséri el azt újjában: Klicka neves hárfaművész és Svédlova kisasszony, a Berliner Hofoper tagja. Ezek mindegyik városban egy-egy estélyt adnak, amelyen, különböző nyelveken, cseh nemzeti dalokat interpretálnak. A kolozsvári esemény előrelátólag október 17-én lesz.

Munkatársunk felhasználta az a kalmat az hogy Jirosek konzulnál Csehszlovákia gazdasági viszonyairól és a csehszlovák-román kereskedelmi összeköttetéséről érdeklődjék.

— A gazdasági viszonyok javultak. A munkanélküliség jelentékenyen csökkent és ma már csak a vasipar, amelyet a gazdasági krízisek mindig utóljára szoktak elérni, van válságban. De a kilátások ennél a szakmánál is kevesetétők. A gyárak már most is számos rendelést kapnak és inkább a kohók azok, ahol a pangás erősebben érezhető.

— Mit gondol, konzul ur, a csehszlovák korona árfolyamességeiről?

— Az a meggyőződésem, hogy a téli hónapok beálltával a korona értéke emelkedni fog. Erre mutat az a körülmény is, hogy az aratás ebben az évben kitűnő. Az exportot a kormány majdnem teljesen szabadba tette, nagymennyiségű jó pénz ömlik be az országba, ami a korona feltétlen emelkedését vonja maga után. Legutóbb olyan törekvés is észlelhető, hogy az új aratásból származó cukrot korlátlan mennyiségben lehessen kivinni. Valószínűnek tartom, hogy ez a törekvés eredménnyel fog járni.

— Mit lehet most legjobban exportálni Romániából Csehszlovákiaiba?

— Legelőképpen sertést. Az élőmarha ott jóval olcsóbb, mint itt, ezért számba se jöhet. Egy bizonyos kontingensét, két háromszázalékát ki is engedik vinni az országból.

— Mi történt legutóbb a csehszlovák-román közeledés javára?

— Az, hogy a zso'nai posztgyár fióktelpeit létesített Aradon. Gépei egyrészt áthozatta és már meg is kezdte üzemeltetni az egyik régi huszárlaktanyában.

— Az utlevelék láttatása iránt érdeklődnek.

— Egyelőre minden úgy megy, ahogy eddig. Rövid időn belül azonban jelentős újítást léptetünk életbe. Mig ugyanis, ma még, lehetőleg mindenkinek, személyesen kell a vizumért megjelenni és az adatokat szóbelileg kell bediktálni, addig a jövőben a kérdőívrendszert hozzuk be. A kérdőívet ki kell tölteni, mellékelni kell hozzá az utlevelét, egy, a hátlapián személyazonossági igazolvánnyal ellátott fényképet, be kell küldeni a vizum díjat, ötven leit és ezeknek ellenében szonnal kiszolgáltatjuk, postán is, a vizumozott utlevelét. Az eljárás ezzel sokkal egyszerűbb és rövidebb lesz. A kolozsvári konzulátushoz természetesen ezután is csak azok fordulhatnak, akik Erdélyben, Bánáthban, a Máramaros vidéken, vagy a Körös-völgyben laknak.

Jirosek konzul megemlítette végül munkatársunknak, hogy most várja a hivatal butorait és nyomtat anyait és mihelyt azok megérkeznek, a konzulátus szélesebb körű működésbe kezd. Az új helyiséget már renoválják, egy-két hét alatt az is elkészül és a Központi-szálloda szobáiból rövidesen az egész konzulátus a str. Juliu Maniu (Szentegyház-utca) 32. szám alá költözik. B. A.

A kormány és az ellenzék viaskodása

Támadják a paktum-pártot — A nemzeti párt gyűlése

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Az „Universul” vezetőhelyen foglalkozik az erdélyi politikusok magatartásával és erősen támadja Maniut és Vajdát, akikről azt írja, hogy nem az ország érdekét tekintik, hanem saját pártjuk érdekében folytatják a harcot a kormány ellen. A cikk azzal fejeződik be, hogy sem Maniu, sem Vajda nem alkalmasak, hogy a hatalmat átvegyék.

Cantauczino nyilatkozata

Matei Cantaucuzino volt igazságügyminiszter főleg a liberálisokat támadja az „Adeverul”-nak adott interjújában. Cantaucuzino azt hiszi, hogy az az erő, amit Inceuletz, Maniu és Nistor jelent, nem fogja a jövő liberális kormány helyzetét eléggé biztosítani. Kooperációs kormány ki van zárva. A parasztpárt jól teszi, ha nem marad izoláltan és megteszi kötelességét az ifjúságnak, hogy a kormánnyal való együttműködés lehetőségessé váljon. Uj választásokkal való kísérletezés a politikusok mai felzúgott lelkiületével nagyon veszélyes lenne. A liberálisok kormánybuktató akciójára megjegyzi, hogy ez a kampány elhibázott, mert a kormány ugyanis előkészítette volna a liberálisok részére a talajt, nem volt tehát szükség az országot felzúgatni, hogy hatalomrajutásukat siettessek, annál kevésbé, mert ez nemcsak az országnak nem érdeke, hanem a liberálisoknak sem.

A liberálisok a parlamentben nem teljesítették ellenzéki szerepüket, amely az ellenőrzésben áll, ők csak ünnepélyes deklarációkra szorítottak, anélkül hogy résztvettek volna a vitákban. Kivették volna részüket a törvényhozás munkájából. A liberálisok taktikája és célja az volt, hogy a jelenlegi kormány kövesse el minél több hibát, így majd kezükbe jut a hatalom. Most eltérnek ettől és ezzel könnyen kockára teszik eddigi taktikájuk eredményeit.

A paktum

Ezalatt a kormánybuktató akció egyre fejlődik. A liberális és nemzeti párt között végleges meggyezés jön létre. Nistor szerint a liberálisok arra számítanak, hogy a parlament megnyitása előtt kormányra kerülnek. A paktumra vonatkozólag megjegyzi, hogy a meggyezés kész, a még függő dolgok nem oly természetűek, amelyek az egyezmény létrejöttét megakadályozhatnák. Az aláírás e hét folyamán megtörténik.

Jólétesült körökben már félig befejezett tényként emlegetik, hogy az új kabinetben a külügyi tárcát, minden valószínűség szerint Vajda Sándorral fogják betölteni. Duca sajtó- és propaganda miniszter lesz. Hir szerint, a nemzeti párt az erdélyi tárcánélküli miniszterséget is követeli.

A nemzeti párt kolozsvári nagygyűlése

A kormány megbuktatására megindult országos propaganda egyik legjelentősebb eseménye a nemzeti párt vasárnapi nagygyűlése volt, mely a kolozsvári Redputban folyt le. Minthogy az „Uj Kelet” kedden nem jelent meg az ünnep miatt, erről nem adhatott hírt idejében. Maniu és Vajdán kívül Pop-Csicsó István és Popovici miniszterek, Braniste Valér, Hatiegan Emil, Boila Romulus, Tamás volt kolozsvári prefektus és Isaac Aurél szenátor is megjelent a gyűlésen. Dr. Socol Aurél beszámolójában rámutatott az agrárreform hibáira, támadta Titulescu pénzügyi törvényét és leleplezéseket közölt a Resica-ügyről. Kimutatta, hogy a jelenlegi közigazgatás lehetetlen, mert az élén képzettséggel nem bíró s nem minden helyen becsületes emberek vannak. Ezek az emberek ázsiaiánál is rosszabb állapotokat teremtetnek. Panamát panamára halmoznak a legfelsőbb foktól a legalsóig. A tisztességes hivatalnokok nyomorognak. Az igazságszolgáltatás illuzóriussá lett, mert nem respektálják a hatóságokat. A kisebbségi kérdést a gyulafehérvári határozatok alapján kell megoldani. A kormány az ország gazdasági helyzetét válságossá tette és külpolitikailag is megrendült Románia tekintélye. Tovább ezt nem lehet elnézni, mert az ország a tönk szélén áll.

Még kevesebb volt Vajda Sándor beszéde. Erdély és a becsületes románok nevében tiltakozott a regáltbéli tisztviselők intézkedései ellen, akik unifikálás jogcíme alatt balkáni bizantizmust hoznak be. Rabszolgává akarják tenni a népet. Maniu keserűséggel állapította meg, hogy a kormány a demokrácia és a legelemibb emberi jogokat lábbal tiporja. Pop-Csicsó hasonló szellemű beszéde után dr. Hatiegan Emil előterjesztésére a nagygyűlés határozatilag követelte az Averescu-kormány azonnali távozását és vád alá helyezését.

Argetoianut lemondatták

A „Steagul” egy Averescu párti befolyásos politikus nyilatkozatát közli, mely szerint a parasztpártot kielégíti az, ha Argetoianu lemond. A kormány most úgy gondolja a kérdés megoldandó, hogy Argetoianut kinevezi a Banca Nationala kormányzójává. Ezzel egyúttal a liberálisokat legfájdalmasabb pontjukon sebezne meg. A belügyminiszter egyébként ma érkezik vissza Bukarestbe.

Liberális és nacionalista körökben egyaránt az a meggyőződés van elterjedve, hogy az Averescu-kormány megbuktatása nem lesz könnyű. És mialatt a nemzeti párt máris megkezdte az agitációját, a liberális párt szintén nagy előkészületeket tesz a novemberi partikongresszusra, amelyen Bratianu és Duca lesz a vezérszónok. Rajtuk kívül a vidéki szervezetek képviselői is szóhoz fog jutni.

— Ros hássána. Megilletődött áhitattal, a köznapiságtól való elvonatkoztatásban ünnepelte Kolozsvár zsidósága Ros-hássána ünnepét. A bűnbánás és magunkba mélyedés e szent napjai számára az ősz méltó keret volt onyha napugarával. Az üzletek zárva, az utcán templomba igyekvő emberek, a templomokban mindenfelé benső ajtatoskodással elfoglalt zsidó testvérek. A templomok a ig tudták befogadni az imádkozó tömegeket és az alkalmi imaházak és zsufolva voltak. A neolog templomban kitűnő operai kar élén Davidov főkantor szép és iskolázott éneke emelte az áhitatot. Az ünnepekre az Uj Kelet szerkesztőségi helyisége is templomná változott át, ahova különösen az újságírók, tanárok és zsidó intézetek tagjai jöttek imára. Az előimádkozást Stern József a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkárja és Braun Emil végzett sok hangsúllyal.

HIREK

AZ UJ KELET 1921. OKTÓBER 5.

Szerkesztőség: ... 977
 Kf. előfizetési: ... 844
 Zs. N. Sz.: ... 558

As évesösökös

S ha két tenyérték nyitottan merő seb:
 Mindegy és hajrá: legyetek erősek.
 Azt mondom én:
 Mindegy és hajrá: legyetek erősek.

Feszüljenek meg gögösen az izmok,
 És szegyen rá, ki meglankadtan piszmoz,
 Azt mondom én:
 Hogy szegyen rá, ki meglankadtan piszmoz.

S ha véretekben, millió kétség jaggat:
 Ne így, — ne marjatok egymásra ajkat,
 Napjátok!
 Ne így — ne marjatok egymásra ajkat.

De szájatokról zúgva csengjen ének,
 Legyetek jó, erős hajóslegények,
 Testvéreim:
 Legyetek jó, erős hajóslegények.

Akik nem nézik, hogy mit hoz a holnap,
 Csak száguldjon vizek fején a csolnak
 Ejuchnem hó!
 Csak száguldjon vizek fején a csolnak.

Ha part felé, ha messzi ködlő ködbe,
 Ha cél felé mit ének fátyla főd be
 S mindegy az is:
 Ha vágy után, mit céltalanság főd be.

S ha tüzesőt áraszt rálok az ég is
 Evezni mégis és evezni mégis,
 Feszülj belé
 S evezni mégis és evezni mégis.

És szájatokról zúgva csengjen ének,
 Ködben, viharban jó hajóslegények:
 Holnap felé
 Ködben, viharban, jó hajóslegények.

S legyen tenyérték bár merő seb: Semmi!
 Mindegy és mindegy, — testvérek! Evezni!
 Holnap felé,
 Mindegy és mindegy, — testvérek! Evezni!
 g. i.

A görög királyné Bukarestben.
 Athénből jelentik: Zófia királyné Lurosz egyetemi orvostanár kíséretében Bukarestbe utazik, hogy meglátogassa Heléna hercegnőt és beteg leányát.

A Haggibbor sportegyesület ma szerdán este 9 órakor a Park-kávéház emeleti helyiségében választmányi ülést tart, amelynek tárgysorozatán többek között a bizottságok megválasztása is szerepel.

Mikveh Jisraeli földmivesiskolájának ötvenéves jubileuma. Jeruzsálemből jelentik: Az Alliance által alapított Mikveh Jisraeli kolónia nevezetes arról, hogy az első földmivesiskolát építette és tartotta fenn Erec Jisraelenben. Ez a földmivesiskola a napokban ünnepli fennállásának ötvenesztendő évfordulóját.

Ma kezdődik a luxus és forgalmi adó befizetése. A pénzügyi államtitkárságon kapott információk szerint a fenyűzési és az egyszerűbb forgalmi adóilletmények befizetése október ötödikén, ma kezdődik meg.

Megkezdődött a Parcutz Avram elleni tárgyalás. Mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt Parcutz Avram négy társával rablóhadjáratot indított Nagyvárad környékén. A haramiavezér, aki gyilkosságoktól sem riadt vissza, állandó félelemben tartotta a falvak lakosságát. A csendőrségnek végre sikerült a veszedelmes bandát elfogni. A rablókat beszéltették a nagyváradai ügyészség fogházába. Az ügyészség most készült el a terjedelmes vádirattal, a törvényszék elnöke pedig elrendelte a főtárgyalást. A szenzációsnak ígérkező tárgyalást a jövő héten kezdik meg.

Olecsó ruha a tisztviselőknek. Kolozsvár városi tanácsa tárgyalásokat folytat egy prossniti ruhakereskedőcéggel két vagon olecsó ruházati cika megvételére. A csehországi cég köztisztviselőket és gyermekeket felruházó központot létesített Csarnoviban s ennek egyik alkalmazottja, aki most erdélyi körúton van, tárgyal dr. Hosszu főjegyzővel. A jömnőségű, kész ruhák ára 600—900 lei között váltakozik. A gyermekruhák átlagos ára 54 lei. A város valójában mind a két vagon ruhát megveszi és tisztviselői között fel fogja ruháztatni.

A beszarábiai zsidó menekültek száma. A Prágában jelenleg ülésező zsidó emigrációs kongresszuson a romániai zsidóság kiküldötte, dr. Bernstein Káhan bejelentette, hogy Beszarábiában hetven ezer zsidó menekült van, akik Volhíniából, Kievből és Charkovból menekültek román területre. A menekültek harminc százalékát azonnal Palesztinába akar menni. A romániai zsidóság hatmillió leit gyűjtött a menekültek céljaira.

Nyomorgó kínaiak zavargásai Lyonban. Párisból jelentik: A háború után igen sok kínai diák és munkás volt Franciaországba. Ezek a munkások és diákok legnagyobb részét teljesen munkanélkül állanak és Franciaországban levő kínai segítőbizottsághoz fordulnak segélyért. Ezeknek a segítőalapja azonban kifogyott és így a kínai munkások és diákok a Lyonban székelő segítőbizottsághoz fordultak segélyért és miután ott sem kaphattak segélyt, megostromolták a bizottság épületét és valóságos harc fejlődött ki, melynek több áldozata van. A kormány meglatte a legszigorubb intézkedéseket és interveniált a pekingi kormány-nál, hogy szállítsa haza a munkanélküli kínaiakat.

Zsidó menekültek bebörtönzése Lengyelországban. Varsóból jelentik a J. C. B.: A lengyelországi hivatalos körök zsidóellenes viselkedése legutóbb a Lengyelország területére menekült zsidó menekültekkel szemben az eddigi lengyel pogromokhoz méltóan nyilvánul meg. Rowno városában, ahol igen sok zsidó menekült talált ideiglenes lakóhelyet, a rendőrség szigorú razziat tartott és a hajóvadászaton háromszáz zsidó menekültet tartóztatott le és vetett börtönbe minden ok és jogcím nélkül.

TaiFun. Washingtonból jelentik: Japán nyugati partján óriási taiFun dühöngött, amely rettenetes pusztításokat végzett a partmenti városokban és számos emberéletet követelt áldozatul.

A haitai kikötő építése. Jeruzsálemből jelentik: A haitai kikötő építése a legközelebbi napokban megkezdődik. A munkálatokat S. Pearson és társa cég végzi. A kikötő építése tízmillió fontba kerül, mely összeget a cég előlegzte a palesztinai kormánynak, illetve azt a palesztinai kormány által a cégnek adott koncessziókat fedezi.

Hirtelen halál. Marosán János 80 éves bányári munkás hazafelé menet a dohánygyár előtt összeesett és meghalt. Beszállították a bonctani intézetbe, ahol megállapították, hogy halálát szívizélhűdés okozta.

Az elektromos üzemtulajdonosok kongresszusa. Bukarestből jelentik: Ma kezdődött az elektromos üzemek tulajdonosainak és igazgatóinak országos kongresszusa. A kongresszuson Dachler mérnök elnököl. Manolescu iparügyi minisztériumi vezérigazgató a kormány nevében üdvözölte a kongresszus tagjait, elégtétellel állapítva meg, hogy a csatolt területek képviselői jelentékeny számmal jelennek meg. Hangoztatja az egész ország elektromos üzemei szövetségének szükségét, hogy a természeti energiákat racionálisan lehessen kihasználni. Becsey mérnök az erdélyi földgázról tartott előadást, különös tekintettel Marosvásárhelyre. Kniszk (Dés) törvényt sürget ezeknek a kérdéseknek mielőbbi rendezésére.

Orosz rablótámadás Cetatea-Albában. Bukarestből jelentik: Egy orosz banda tegnap átkelt a Lima-folyón és megátámadta a Cetatea-Alba város végén levő csendőrsőt. Elfogták a csendőrmestert és a helyszínen kivégezték. Azután dinamittal levegőberőpítették a csendőrkaszárnyát és eltűntek a folyó tulsó partján. A rablók gépfegyverrel voltak felszerelve. A helyszínen megtalálták a csendőrmester borzalmasan megcsontított holttestét.

A budapesti női szabók kizárják munkásikat. Budapestről jelentik: A női szabók és munkásaik között napok óta folyó tárgyalások eredménytelenek maradtak. A Dorottya-utcai Reiner-féle szalon munkásai ma reggel az eddigi eredménytelen bértárgyalások következményeként sztrájkba léptek, amivel teljesen kiélesítették a helyzetet a munkaadók és a munkások között. Ez a sztrájk jeladás volt a főnököknek a kizárásra. A női szabók elhatározták, hogy kizárják összes munkásaikat és megszüntetik üzemeiket.

A bajor király Sárvárra megy lakni. Sopronból írják: Azok után az események után, melyek a legutóbbi napokban Bajorországban lejátszódtak és amelyek Nyugatmagyarországon folyamathat vannak, különösebb jelentőséget kell tulajdonítani a bajor exkirály rezidenciaváltoztatásának. Magyarország lassankint az európai monarchista-akció központja lesz. Már eddig is ismeretesek voltak azok a szálak, melyek a bajor és a magyar monarchista mozgalmat összefűzték. A bajor exkirálynak tudvalevőleg nagy birtokai vannak a vas megyei Sárváron. A volt király most ide teszi át otthonát. Tizenhét nagy vasúti kocsi ban már meg is érkezett az udvari felszerelés. Maga az exkirály még nincs Sárváron, de legközelebb megérkezik. A hivatalnoki személyzet szerint az exkirály hosszabb ideig készül Sárváron maradni.

Rablógyilkosság. Nagyváradról jelentik: hogy a város határában meggyilkolva és kirabolva találták Farkas Pál jómódu szalárdi parasztagdát. A rendőrség nyomban kiszállt a gyilkosság színhelyére s megindította a nyomozást, amely eddig még nem vezetett eredményre.

Papírviszág Szlovénzkóban. A cseh korona emelkedése folytán a jelentős részben külföldi megrendelésre dolgozó szlovák papírgyárak válságos helyzetbe jutottak. Felhalmozott közelekre és elhelyezési nehézségeikre hivatkozva, a kormányhoz fordultak támogatásért, kérve, hogy az országos állami nyomtatványok papírját szerezzék a jövőben a szlovénzkói gyárknál be, mert különben üzemeiket kénytelenek lesznek bezárni.

Branting az újsvéd miniszterelnök. Genfből jelentik, hogy Branting ma visszatért Stockholmba, mivel a király megbízta az újsvéd kormány megalakításával.

MA DÉLUTÁN 4. ÓRAKOR

HAGGIBBOR — VICTORIA

A romániai gyermekvonat kalandja. Bécsből jelentik: Junius 30-án különvonat vitte Romániába üdülni az osztrák vasutasok gyermekeit. Ugyancsak különvonat hozta őket tegnap vissza. A vonat Magyarországon át és a brucki vonalon akart Ausztriába tovább menni. Pándorfnál azonban a vonatnak meg kellett állnia, mert a felszedett sinek a forgalmat lehetetlenné tették. A vonatot tehát Párkányánán és Marecheggen át kellett volna Bécsbe irányítani. Ehhez azonban tárgyalásokat kellett előbb folytatni a cseh államvasutakkal. Ez meg is történt és eredménnyel járt, de a gyermekvonat csak egy napi késedelemmel érkezhett Bécsbe.

Alagút a fogház alatt. Bukarestből jelentik: A galaci fogházban letartóztatásban levő kommunisták szökést kíséreltek meg. Eddig ki nem derített módon a szükséges szerződések birtokába jutva, alagutat fúrtak, amely már majdnem teljesen készen volt.

A legújabb magassági világ-rekord. Londonból jelentik: Mac Ready avatikus Readyban egy óra tizenhat perc alatt 12000 méter magasságra emelkedett.

Vrangel tisztjei munkát keresnek Kolozsváron. Vrangel csapatjának Kolozsváron tartózkodó tisztjei azzal a kéréssel fordultak a prefektúrához, hogy segítse őket munkájukhoz. A prefektus felszólította mindazokat, akik a tiszteknek foglalkozást tudnak adni, közzöljék címüket a vármegyei prefektúrával.

Csekkforgalom a román postán. Bukarestből jelentik: A postavezérgazgatóság megtette a szükséges intézkedéseket a csekkforgalom bevezetésére. E célból több bankkal megállapodást létesítettek. A madridi konferencia határozatai alapján új rendszert szándékoznak bevezetni a postautalványforgalom terén is.

A szőlőbirtokosok kívánságai. Bukarestből jelentik: A regábeli szőlőbirtokosok szövetsége ma memorandumot intézett a földművelésügyi miniszterhez, amelyben a következő pontokban foglalja össze a szőlőművesek sürgős kívánságait: 1. Azonnal szüntessék meg a 40.000 lejes taxát, amelyet a vasúti szállításonként a borszállítások után vagononként kell fizetni. 2. Szüntessék meg a deka literenkénti 2 lejes garanciák fizetését, amely jelenleg a külföldi szállításonként kötelező. 3. Tiltsa meg a miniszter, hogy Erdélyből az okiráltságba bort vigyenek be, mert ez a borokkal való spekulációt idézi elő. 4. Szüntessék meg a maximális árakat.

Átutalásokat Magyarországra, Ausztriába, Csehszlovákiába, Németországba, Olaszországba, Franciaországba, Angliába, Amerikába stb. közvetlen összeköttetéseit folytatni fix napiarfolymon 24 óra alatt eszközöl, idegen pénzeket legutányosabban vesz és elad. Közgazdasági Bank Cluj—Kolozsvár, Str. Memorandului (Unió-utca) 20.

Igazl mestermű, ahogyan Czinkné ruhát festenek és tisztítanak. Gyár: Kolozsvár, Dézsma-u 5. (1207)

Karlsbadi porcellánárú, Bindszopf préselt üvegáru és cseh táblaáru érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 13.

Rottmann Károly és Tsaif
részvénytársaság
Timisora 10. Strada Iancu
Vucarescu (Bem-utca) 14.
Szesz-szabadraktár, szeszdenaturáló telep. Szilvórium-és törkölyfőzde, rum-, likőr-és konyakgyár ::: Bornagykereskedés

KÖZGAZDASÁG

Új rendelet a baranyai pénzbecserélésre. A magyar kormány legújabb rendelete értelmében a magyar felülbélyegzésű bankjegyeket Baranyában szeptember hó 30-ig 10.000 és 1000 koronás címletekkel 50 százalékkal, 100 koronásoknál 25 százalékkal, 200, 50 és 25 koronásoknál minden levonás nélkül váltják be.

Az osztrák-román kereskedelmi kamara megalakulása. Hosszas előkészületek után a bécsi kereskedelmi körök élénk érdeklődése mellett tartott az osztrák-román kereskedelmi kamara alakuló gyűlése Bécsben. A kamara elnökévé Hänisch Sinaeket, alelnökévé dr. Weisskirchner és Isopescu Grecul román követet választották meg. Élénken képviseltették magukat a nagy ipari szövetségek, az alsóausztriai ipartestület s a bécsi kereskedelmi gremium is. A kamara finanszírozásában a Wiener Bankverein és a dr. Kiedler u. Co. bankház vesz részt, az alapítók közt a Semperit, Semmering Vagonygyár, Dittmar, Hoffer u. Scharantz, Warchalorsky és Elbamalom vállaltak nagyobb érdekeltséget.

A luxuscipő váma. Bukarestből jelentik: A vámpövezérgazgatóság rendeletet adott ki az összes vámhivataloknak, amely szerint a külföldről behozott luxuscipő és csizma behozatali vámtarifája kg-ként 70 lei.

Valutakonferencia Londonban. Londonból jelentik: Anglia vezető pénzügyi körői, belátván azt, hogy az ipari krízis csak az európai valutáris viszonyok helyreállítása után szűnhet meg, nemzetközi valutakonferenciát egybehívását határozták el Londonban. A konferenciát a Sound Currency Association, a Valutahegyreállítási Szövetség rendezte, valószínűleg december hónapban.

A márka esése. A „Berliner Tageblatt” azt írja, hogy a márka esését a német spekuláció okozta, mert sem a kormány, sem a birodalmi bank nem vásárolt devizákat a külföldi piacon, hanem azokat más uton szerzi be.

Fatroszt Szlovákiában. Egy szlovákiai lap néhány nap előtt azt a hírt közölte, hogy a romániai Foresta vezetésével több külföldi cég részvételével Szlovákiában fatroszt van alakulni. A következő napon egy másik lapban cáfolat jelent meg: Mese egy román-csehszlovák fatrosztról. Néhány nappal ezelőtt az a hír jött be a lapokhoz, hogy Kassán az erdélyi „Foresta” égisze alatt csehszlovák-román fatroszt fog megalakulni. Egy jól informált szlovákiai lap szerint ez az alakulás a mesék birodalmába tartozik. Egy ilyen kombináció már csak azért is ki van zárva, mert Románia a rossz közlekedési viszonyok miatt nem tudja a fát kiszállítani. Kárpáto-Russziából a rendkívül magas fuvardíjtelek esetleges hasznát teljesen felémésztik. Ezt a frösztmest egy érdekelt csoport lanszírozhatta.

Valutapiac:
Bukarest, okt. 3. Márka 96 1/2, leva 77, font sterling —, francia frank —, svájci frank —, olasz lira —, drachma —, dollár 102 1/2, arany —, ezüst —, osztr. kor. 6-75, cseh korona —, szokol 118-121, Napoleon 185, lengyel marka —, dinár —, török lira —, magyar korona 21 1/2.
Prága, október 3. Lei 82-75, dinár 157-50, márka 77-25, leva 7287, svájci frank 1674, norvég korona 1199-50, dán korona 1699-50, svéd korona 2184-50, lira 381, francia frank 677-50, font sterling 359, dollár 95-50, osztr. kor. 347, belga frank 675 1/2, lengyel marka 60, holl. for. 3104 1/2, magyar kor. 13-35.
Zürich, okt. 3. Bukarest 510, Berlin 450, Amsterdam 184-50, Newyork 576, London 2146, Páris 4055, Milano 2275, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 610, Budapest 8, Zágráb 250, Buenosayres —, Varsó 8, Bécs —, osztr. leb. kor. 26.

Bécs, okt. 3. Lei 2810, dollár 2660, belga frank —, francia frank 183, svájci frank 454, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 2780, leva —, lira 102, márka 2110, lengyel marka —, font sterling 9700, rubel —, magyar korona 368, dinár 4350.

Budapest, okt. 3. Lei 615-620, font sterling —, leva —, dollár 703-713, francia frank 4950-5000, márka 572 1/2-582 1/2, lira 2700-2800, osztr. kor. 80-53-81-50, rubel 27-28, svájci frank —, szokol 715-725, dinár 1160-1180, lengyel marka 10, 11- napoleon 2110-2130, arany —.

DR. SINGER DAVID
buoresti-i ügyvéd irodáját Str. P. Amzei 15. bis sz. alól
Str. Franklin 5. szám alá
(az Atheneul Romanu mellett) — helyezettét

SZÍNHÁZ

MAGYAR SZÍNHÁZ
HETI MŰSOR:
Szerda: Az obsitos. (Operettreprez. Részben új szereposztással. Rendes helyarákkal Napibérlet 19. szám, C.)
Csütörtök: A fakir. (Újdonság először. Premiér helyarákkal Premiérbérlet 5. szám.)
Péntek: A fakir. (Újdonság, másodszer. Rendes napibérlet 20. szám, D. Rendes helyarákkal.)
Szombat: A fakir. (Újdonság, harmadszor. Rendes helyarákkal. Rendes napibérlet 21. szám, A.)
Vasárnap d. u.: Hamupipóke. (Gyermek előadás, olesó helyarákkal.)
Vasárnap este: Leányvásár. (Operettreprez. új szereposztással. Rendes helyarákkal. Rendes napibérlet 22. szám, B.)
Hétfő: A fakir. (Újdonság, negyedszer. Rendes helyarákkal. Rendes napibérlet 23. szám, C.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei: A fakir. Egész Budapest színházi közönsége ma arról a pártját ritkító, szenzációs sikerről beszél, amit a magyar színházban Laskatos László új darabja, a Fakir aratott. Szeptember 9-ike óta minden este a Fakirt adják s hettekkel előbb kapkodják el az előadásokra a jegyeket. A budapesti ideai színházi évadnak eddig kétségkívül a Fakir a legnagyobb szenzációja s az egyetlen tartó sikere. Erre a sikerre való tekintettel siet a kolozsvári magyar színház is ezt az érdekesítő és izgalmas darabot műsorába iktatni. Bizonyos, hogy a brilliáns techniká al megírt új darab nálunk sem fogja elvészteni hatását. A fakir egyelőre négy este re van kiltizve: Csütörtökre, péntekre, szombatra és hétfőre. A kolozsvári közönség is igazsá érdeklődéssel várja a premiért s aki helyet akar magának biztosítani a Fakir valamelyik előadására, annak jelleve kell gondoskodnia. Poor Lili, Janovics Jenő, Baróti Erzs, Taray, Olah, Forgács, Mihályfi fogják a Fakir főszerepeit játszani. — Gyermekelőadás. Vasárnap délután olesó helyarákkal a Hamupipóke kerül színpadra. — Az obsitos. Ma este igen érdekes operettreprez lesz. Az obsitóst Kálmán Wäre mélyhangulatu, gyönyörű zenéjü operettjét fogják néhány évi pihentetés után ismét előadni. Réthely, Aldo, Sefegh Hajnal, Leóvey, Nagy Gyula, Berky Jozsef fogják most Az obsitos főszerepeit játszani.

ZSIDÓCSKÁK
SZABÓ IMRE
SKICCKÖNYVE
A JÖVŐ HÉTEN
KÖNYVPIACRA
KERÜL
CSOPORTOK, KÖNYVÉRESKEDŐK
ÁRUSOK! — RENDELJEK MEG A
KÖNYVET AZ „UJ KELET” KIADÓ-
HIVATALÁBAN CLUJ-KOLOZSVÁR,
SENTLELEK-UTCA 1-a SZ. ALATT

Parfumerie „IDEAL” illatszertár
TARGU-MURES—MAROSVÁSÁRHELY, FŐTÉR 5. SZÁM

SPORT.

Haggibor—Victoria bajnoki mérkőzés lesz ma, szerdán délután négy órakor. A mérkőzés, amely a bajnokság egyik legfontosabb eseménye, előreláthatólag érdekes és izgalmas lesz. Ez a mérkőzés a bajnokság fordulópontja lesz és utána hozzávetőleg megállapítható lesz a helyezések sorrendje. A meccsat Vinkle (KAC) vezeti, akitől elvárja a közönség, hogy biztosítja a mérkőzés nyugodt és botránymentes lefolyását.

KMTE—Tordai SE 5:1. Másodosztályu bajnoki mérkőzés, amelyből a KMTE szép játékkal megérdemelten győztesként került ki.

Főszerkesztő: **DR. FISCHER JOZSEF**
 Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
 Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat részv. társaság
 Szerkesztőség: Calan Reg. Földmunk. (vált. Perenc József-ut.) 48.
 Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
 Fiókkiadó: Nagyvárád, Deák Ferenc-u. 9.
 Hivatal: Arad, Str. Alexandri L.
 Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Előfizetési ár: havonként **30 lei**
 Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1.50 L
 hirdetésekért milliméteres díjszabás szerint vessz fel a kiadóhivatal.

A kiadóhivatal felkéri mindazon előfizetőket, akik díjaikkal hátralékban vannak, hogy lapunk zavar-talan szétküldése érdekében haladéktalanul küldjék be hátralékos előfizetési díjaikat.

Egyébort, fildárusoldást Δ
 2479-1 minden mennyiségben, — legmagasabb árban vessz az
 Δ **Áruc- és Vegyipar Rt. Sztu-Mare**

CITROM
 és mazsola nagyobb mennyiségben a napokban érkezik
LÉB FIVÉREK CLUJ,
 Piata Mih. Vit. (v. Széchenyi-tér) 8
 TELEFON 471 TELEFON

Szeptember 26-án nyílik meg
ENGROS ÉS DETAIL
 női- és leányka konfekció-üzem
 Mértékutáni rendelések 24 órátt. Allandó választék kész modell-kabátokban.
BAUMZWEIG,
 Bethlen-u. 15. — Félémelet

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH K. I.
 üveg és porcellán nagykereskedés r. t.
Oradea-Mare — Nagyvárád,
 Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71 1968
 Pontos és szolid kiszolgálás!

Uj gyárvállalat — Ügyeljünk a cégre
Üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA.
ORADEA-MARE. (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20
 Részlet tüköröket, burorüvegeket, tükörök újrafoncsorozása, Finn- és cölükörök gyártása

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK
VELOUR DUVETIN HOMESPUNS SHETLAN GYAPJU TRICOP SHOTIS VELOURCHIFFON ANGOL RUHA-BÁRSONY CREP DE CHIN CHARMAN MAROGEN CREP GEORGET FANTASIE
AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBEN OLCSÓ ÁRAK!
GRÜNWARD ÉS STEINER
 NŐI DIVATKÖLÖNLÉGSÉGEK ÁRUHÁZA
 CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

„METEOR“ PALAGYÁR R.-T.
 Fagyivásárhely, Biharmegye
 Ajánlja — elsőrangú Hotscheh-gépen készült cellulóze-mentes asbest palagymányait. A jelenkor elismerten legjobb fedőanyaga. Tíz-biztos, tartós, könnyű és tetszetős. 2606—1

KÁVÉCSARNOK "מדר" és étterem jóitalok, naponta friss háziszütemények
GRÜNFELD-nél 1245
 Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6
 Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

Azonnal raktárról szállítunk bármily mennyiségben versenyen kívüli árban:
 DITMAR féle lámpaárú. — Zománcozott edényt. — Automata- és Dulvlakatokat. — Fűrészeszelő. — Lánccáru. — Csizmapatkó szeggyel 0—24 számig. — Konyha- és zsebkések. — Mody- és francia patkószeg. — Recésfejű tápszeg. — Marha- és lóvakaró ónoza. — Valódi „PYRAM” cipőkrém. — Patentkapocs. — Zamfirescu- és Berindei csokoládét gyári árban. — Saját készítményű divat- és parasztpipát. — Összes norimbergi- és rövidárú. 5588-1
 Kérjük a szükséges mennyiség megnevezésével — mintát ajánlattételre felhívni
Franz HIRSCH Testvérek
 Sibulcai-Silvaui el — (Sztúgyosnyó.)

A legjobb rum-essencia 65 lei, más essenciák 75 lei kg. kénfi
 árban kaphatók :::
Glück Henrik gyárában
 Oradea-Mare (Nagyvárád) Calea Viet. 1253
 (volt Kolozsvári-u.) 74

Lámpaárúk!
 Kristályfeker lámpacsövek
 Cseh táblaüveg
 Ornamentüveg és kít
 Porcellánárúk
 Préselt és csiszolt üvegárúk
 dus szortirozásban raktáron vannak
KOMLÓS TESTVÉREKNÉL
 ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD
 KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT

Feltűnő olcsó árak!
 Most érkezett nagy mennyiségben békebeli minőségű prima
flor- és musslin-harisnya divat színekben.
 Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.
 Nagy választék női selyem-, gyapju kabát- és átkötősblúzokban 1197
BLATT
 KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
 CLUJ, FÖTÉR 13. SZÁN

Restaurant LLOYD étterem
 ORT. 722
CLUJ—KOLOZSVÁR UNIO ÉS MÁTYÁS KIRÁLY-UTCA SARKÁN
 A nemrég megnyílt ort. kóser étterem Löwy és Feurlicht urak vezetése alatt már is nagy közkedveltségnek örvend. — Elsőrendűen elkészített ételei és italaival a közönség legkényesebb igényeit is ki tudja elégíteni
 Bankettek, lakodalmak, társasvacsorák stb. rendezését legjuttatvossal

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Német, angol, román, francia, magyar fordításokat vállalek. Cím a szerkesztőségben.

Dieselmotort keresünk több évi gyakorlattal, megfelelő vizsgálati és szolgálati bizonyítványokkal. Ajánlatokat „Diesel” jellegre kiadóhivatalba kértünk.

Főtér közelében keres két intelligens fiatal ember butorozott szobát. Cím a kiadóhivatalban.

Zongorák:

rövid keresztúros, — pianinók, perzsaszőnyegek, antik butorok és porcellánok jutányosan kerülnek eladásra

Sternberg régió-
reklamációjánál
ORADEA-MARÉ, SET. LÁSZLÓ-TÉR 2

A világhírű

Kerpel készítő
Kerpel szappan
Kerpel Bébészappan
Kerpel hintőpor

kapható kicsinyben és nagyban
Rózsa nagydrogeriában
Cluj—Kolozsvar, Piata Unirii 28
Mátyás kir. tér) — 1266

Grosz Adolf

orth. כשר vendéglője

Nagyvárad, (Zöldfa-u.)
str. Nicolae Jorga 10

Biró Andor

Kézműtár nagykereskedése

Cluj, Kornis-u. 2. sz.

Csak egy ut vezet az erdőhöz, egyszéghelyen a páratlan hatáson

HIGIEA SOSBOBSZESZ

Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertári Gyár
1266 CLUJ — KOLOZSVAR

BLUMENFELD ÉS SIMON

RT. CLUJ 1208 Bor, szesz, nagykereskedés, likőr- és rumgyártás
Ajánlja saját készítésű, seprűpálinkáját és cognacját, kitűnő likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fűszerait
Str. Julia Maria (v. Szentegyház-u.) 22

Alulírott értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az általam alapított

„METROPOL” KÁVÉHÁZ

vezetését újból átvettem s azt régi szakzsérettel fogom kezelni, hogy ezáltal a multban tapasztalt jóindulatu pártfogást újólág is kiérdemeljem

Teljes tisztelettel — LÓWY JÓZS EF, kávé

Gyönyörű modellek

érkeztek női toalettek,
leányka- és fiu kötött
ruhákban

Különlegességek!

Mindennemű kötöttáru
nagy választékban

IMRE LAJOS,
Wesselényi- és Szép-utca sarok

„AROMA”

gyümölcséter- és essencia-gyár

KALLÓS & COMP.

A R A D

Iroda: Strada Moise Nicoara 7/b

Ajánlja rum- és likőressenciáit

Kérjenek árjegyzéket!

Szállítás megkezdésük!
Faiskolák- és szállítóványtelepek Részvénytársaság

Ambosy, Fischer és Túrta Árud—Nagyenyed

CHEMNITZ (NÉMETORSZÁG)

fér-, női- és gyermek

barisnyák és kötött-áruk

— gyári lerakata —

Berkovits Dávid — Máramarossziget

Főtér, Városház-épület. — Kérjen mintákat!

„Melissát” kérjen, ha finom cukorkát akar!

Lámpaáru, uborkás- és befőttes üvegek, kristálytűhár csiszolt üvegáru, demijonok legolcsóbban beszerezhetők

Ausländernél Cluj

Piata Mihail Viteazul 39. sz. alatt

EN-GROS! EN-DETAIL!

Szilágyi Eleonora R.-T.

Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1210 Szesz nagyraktár

A Temesvári Gyapjuipar Rt.

kolozsvári fiéktárolóban:

Cal. Viktoriel (Kossuth Lajos-u.) 24

eredeti gyári árukon kaphatók:

férfi- és női gyapjuszövetek

En-gros és en-detail!

HARISNYAÁRUK EN-GROS!

CAROL LASSEN

nemzetközi szállítási vállalat

CLUJ, PIATA UNIREI No. 4

Elvállal bármily szállítást bel és külföldre. — Fiókok és képviselők kontinens minden nagyobb városában — és kikötőjében. —

Gyorsított nagyszállítványok

Prompt felvilágosítások szállítási és fuvarszámitási ügyekben ::

Saját fuvarreklamációs iroda

„URSU” KÉZMŰÁRU NAGYKERESKEDELSÉG

Piata Mihail Vit. (Széchenyi-tér) 26

Olasz, angol és cseh áruk nagyban

Jomkipurra alkalmas
POSTÓCIPÓK

„HERCULES”

cipőzletbe Str. Regele Ferd. 5
női 22, férfi 25 lel árban kaphatók

Baumzweig, Rosenfeld & Co.

Gyapju férfi-szövet 140 széles 80 lel

& Co.

a főpostával

szemben

Megérkeztek a legújabb női kabát és costum-különlegességek ::

Férfi-szövetek nagy választékban!